

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztői és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik

minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A csendőrök elmebajairól.

Irta: dr. Pándy Kálmán a lipótmezei m. kir. áll. elmegyógyító intézet főorvosa. (Folytatás.)

S. W. A. 35 éves, nőten csendőrmester. Typhusa, *mirigylobja és syphilis volt*, gyermekkorában fejét követel betörték, szolgálatban fejen súlyos sérüléseket szenvedett, 1893-ban két hónapi ápolás után a Lipótmezőről javultán távozott. Baja fejfájással kezdődött, ismételtén volt szabadsgolva, a vele történteke hiányosan emlékezett, lehangolt, tájékozatlan, szótagbotlása van, bal pupillája tágabb, alig reagál, nyelve felrehaajlik, remeg.

S. S. V. 45 éves, nős csendőrmester 1894-ben vetük fel, négy gymnasiumot végzett, tagadja, hogy *luesé* lett volna, később bevallja, hogy volt — 12 év előtt; *mértéktelenen iszik* (délben 3—4 deci bor), három év óta fáj a feje, utóbbi időben igen nehezeire esett a szolgálat, alig tudott haza menni. Elvesztette a gondolkodási képességét. Nem tudja hol van, könnyen sirva fakad, lesoványodott. Jobb pupillája tágabb, fényre merev, arckifejezése lárvaszerű, nyelve reszket, szótagbotlás nyomai, clonicius térdreflex; epileptiformis rohamok. 1896. október 13-án meghalt.

10. T. I. 40 éves, nős csendőrmester. Nem iszákos, előbb búskomor volt, majd nyugtalan és erőszakos lett, e miatt a katonakórházban egy hónapig megfigyelve, hat heti szabadságot kapott, de alig telt el ez idő, újra kórházba kellett vinni. Emlékezése és itélőképessége minimális, pupillái egyenlők, renyhén reagálnak, arczizmaiban lárvaszerű merevség és reszketés, nagyfokú szótagbotlás, fokozott térdreflexek. Négy heti ápolás után meghalt.

11. K. I. 32 éves, [nőten csendőrsvezető, anyai nagyanyja elmebajos volt, 1899-ben öt hónapig volt az intézetben, gyógyultan távozott. 1889-ben *syphilis volt*, mely nem lett gyógyítva, majd *iszakoskodott*.

Felvétele alkalmával zavart, emlékezése igen csökkent, éjjel nem alszik, járása ataxiás, nyelvében, kezében erős tremor. Egy év óta időnként megszédül, egybizben 15 órai menetelés után hátára esett, azóta zavart, nem tudja mi lesz vele. Hangokat hallott, olyan érzése volt, hogy ágya emelkedik fel a torony felé, *ciángítómegyet*

látott magafelé közeledni, ebbe belelőtt. Pupillái szögletesek, renyhén reagálnak, jobb facialis középső ága pareticus, térdreflexek cloniciusak, kifejezett szótagbotlás.

12. Sz. Z. 31 éves, nőten csendőr. *Atyja agylágúgulásban halt meg, anyja epileptica volt.* Ő maga 1895-ben *syphilisben* szenvedett, *iszákos és kicsaponyó* volt, öröksége nagy részét elpazarolta, háromszor kísérlett meg öngyilkosságot, őrszolgálati sértés, önkényes eltávozás büntetével, fegyelem és rend elleni vétséggel lett vadolva. *Egy csendőrtársát állítólag szerelmi ügye miatt agyonlőtte.* A vizsgálati fogságban 1900. megfigyeltetvén, kiderült, hogy terjedő hűdeses elmezavarban szenved. A kórházba éjelenként papok jöttek hozzá és prédikáltak neki, majd dicszók bujtak a fejébe s okoztak kínzó főfájásokat, kigyók csipkedik.

Helyzetével nem törődik, demens, rosszul emlékszik. Jobb pupillája tágabb, bal facialis középső ága pareticus, járása széles alapú ingadozó. 1906-ban javult állapotban bizottsági uton elbocsájtottuk.

13. K. I. nős csendőrmester 1900 óta beteg, 1900—1901-ben hat hónapig volt a Lipótmezőn. Állítja, hogy egybizben mirigydagaganatja volt, de syphilis nem. Rendkívül izgatott, nevet, ugrál, tánczol, nagy üzleteket csinál, pálinka és disznóeladásból ezirksz alapít. Indiába, Szerbiába, Romániába utazik, sok nyelvet beszél, kiabál, hogy lekasabolja környezetét. *Állítja, hogy bolondult a nők után.* Pupillái egyenlők, jól reagálnak, kezei remegnek, szivhangjai tömpök. Javultán távozott.

14. V. I. 46 éves, nős csendőrmester 1902-ben két hónapig volt a Lipótmezőn; meghalt.

23 évig szolgált a katonaságnál és a csendőrségnél, rokkantság címén nyugdíjazták. 1900 óta mindkét szemére megvakult, mindkét pupillája tág és merev, térdreflexei alig válthatók ki, izmaiban fibrillaris rángások, tisztátalan, tájékozatlan.

15. V. V. 43 éves, nős csendőrmester 1902-ben kilencz napig volt a Lipótmezőn, hol agyodemában halt meg.

Lueszt tagad, rendkívül feledékeny, nagyot hall, bal pupillája tágabb, jobb facialis redői elsimultak, a második szivhang ékelte, fibrillaris rángások vannak az egész testén, reflexei általában gyengébbek, epileptiformis rohamai voltak.

16. V. I. 38 éves, nőten csendőrörvezető 1903-ban két hétig volt a Lipótmezőn, a hol meghalt.

Nagymértékben élvezte a szeszitalokat, baja főfájással kezdődött, nem tudott aludni, nagyon nyugtalan lett, százezrekrekl, milliókról beszélt, ő «I. Ferenc József». Pupillái tágultak, renyhén reagálnak, térdreflexei fokozottak, mozgásai ataxiások, behunytt szemmel inog, egész testében remeg.

17. Gy. I. 26 éves, nőten csendőr 1903-ban három hetet töltött a Lipótmezőn, gyógyultan távozott.

Mértékletlenül ivott, nemi bajt tagad. Összeveszett egy csendőrtársával és agyon akarta magát löni «összekötőzték mint egy ürültet». A honvédtörzségi kórházban két hónapig megfigyelték. Emlékező, felfogó és itélő képességet igen gyengének találtak, nehezen fogta fel a kérdéseket és rosszul számolt, környezete iránt sem érdeklődött. Olvasás közben egész sorokat kihagyott, hamar kifáradt, beszédközben a szótágokban botlott. Nyelve és kezei reszkettek, térdreflexét alig lehetett kiváltani, behunytt szemmel ingadozott, jobb pupillája tágabb volt, mint a bal, szabálytalan körzetű, fényre és alkalmazkodásra renyhén reagált, a jobb orr- szájzugi redő elsimult. Több epileptiformis rohamot észleltek nála.

18. M. A. 30 éves, nőten nyug. csendőr 1903-ban három hétig volt a Lipótmezőn; meghalt.

Teljesen öntudatlan állapotban vették fel, ingerekre nem reagált, fogait csikorgatta, nehezen nyelt, később magától evett. Baja már 1902-ben kezdődött.

19. K. P. 39 éves, nőten csendőrörvezető 1904-ben három és fél hónapig volt a Lipótmezőn, javultán lett elbocsátva. *Mérsékelt ivó volt*. 1892-ben *syphilist* szerzett. Két év óta feledékeny, ha itt-ott hibázott valamit, társai figyelmeztették. Bizonytalanul számolt, helyzetét megítélni nem tudta. Jobb pupillája tágabb volt, mindkettő rendszerenl renyhében reagált, nyelve és kezei reszkettek, jobb arczfele elsimult, reflexei normálisak voltak. Egy év óta potentiaja csökken.

20. V. A. 33 éves, nőten csendőrörvezető 1904-ben három hónapig volt a Lipótmezőn. Tíz év előtt *syphilisben* szenvedett, kenesővel nem, csak jodkáliummal gyógyították.

Beszéde akadozó lett, rosszul számolt, itelele megcsappant, könnyen felingerült, epileptiformis állapotot észleltek nála. Pupillái egyenlők voltak, jól reagáltak, nyelvében bifokú ataxia volt, térdreflexei hiányzottak. (Javultán távozott.)

21. P. Sp. 52 éves nyug. csendőrörvezető; három év óta beteg, 1904-ben 11 napig volt a Lipótmezőn. Igen sok *pálinkát* ivott. Felvételénél teljesen zavart és tájékozatlan volt, mozdulatai ataxiások voltak, beszéde vontatott, tapadó, dysarthriás.

22. K. I. 30 éves, nőten csendőrörvezető 1904-ben négy hónapot töltött a Lipótmezőn.

Igen szorgalmas és lelkiismeretes ember volt, a katonaságnál már harmadik évében őrmester lett. 1896-ban *syphilise* volt, a mely az igen gondos kezelés dacára

rajta többször kiütött. 1903-ban fáradtnak érezte magát, *több ízben kért szabadságot, de nem kapott*, ezért engedély nélkül eltávozott s majdnem egy hóig távol volt az állomásról, az ezen idő alatt történetekre hézagosan emlékszik, emlékezése mintegy fél esztendőre hiányos. Sokat fáj a feje. A katona-kórházban is feljegyezték, hogy rosszul emlékezik és tájékozódik, észrevevése, felfogása, gondolatmenete lassu volt, a hónapok nevét lassan és hibásan sorolta fel, sokszor bárgyu feleleteket adott, betegségébe semmi belátása sem volt. Pupillái szabálytalanok voltak, kissé renyhén reagáltak, a bal tágabb volt, mint a jobb, a zygomaticus redője elsimult, járása ataxiás, lomha, mirigyei általában megnagyobbodtak.

Baját a csendőrségnél gyógyítható pseudoparalysissnek, a Lipótmezőn tébolyodottságnak tartották. Innét gyógyultan távozott. Kétségtelenül postlueses organicus dementiája, tehát paralysis progressívája volt. Ismeretes, hogy ezen bajnál 9—10 évig tartó remissiókat, sőt gyógyulásokat is észlelünk.

23. A. I. 51 éves, nőten nyug. csendőrmester 1905-ben két hónapig volt a Lipótmezőn; meghalt.

Előző dolgok ismeretlenek. Classicus paralysis, miliónkkal dobálódik, 880,000 hold földje van, ő japáni herceg, egyetlen költő sem tud vele mérkőzni. A királynak írt leveléért 20 milliót szokott kapni, nem tudja hol van. Pupillái reagálnak, térdreflex megtartott, mozdulatai nehézkesek.

(Folyt. köv.)

A gyanusított és a tanu.

Írta: Székely Vladimír államrendőrségi fonalmazó.

I.

A gyanusítottnak ma már nem kell önmaga ellen bizonyítania. Bűnvádi perrendtartásunk szelleme szerint egyáltalában nem köteles vallani, sőt megtagadhat minden nyilatkozatot.

A mai felfogás, mely egyrészlről a humanitásból másrészt az egyéni szabadság feltételei tisztelteleből fakadt, ezzel ugyancsak ellentétbe helyezkedett a régi korok rendszerével, melynek kegyetlensége és elfogultsága látborzongató eszközökhez fordult, mikor arról volt szó, hogy a gyanusítottat vallomásra bírja. A régi idők korlátolt látóköre egy-egy bűnügy kibogozásánál a legfőbb súlyt a gyanusított vallomására fordította. Ha nem vallott a bűnös, nem volt teljes az ítélet sem. Volt példa rá, hogy kétségtelenül bűnösök, ha elég lelki és testi erejük volt keresztül szenvedni, mindvégig tagadva, a kinpadra vonások kínzásait, megmenekülbettek elítéltecsük elől. Annyira lényeges volt a perdöntő, perbefejező a beismerés.

Ma a bűnös beismerése nem lényeges. Nem okvetlen bizonyíték valakinek bűnösségére nézve. Ma már magasabb szempontból nézi a bíró is az eseményeket és az azok keretében mozgó embert. Hányszor volt eset arra, hogy furfangos érdekből, gyengeelméjűségéből vagy kü-

lönösen a nőknél gyakorta előforduló históriás rohamok alatt, ártatlanok a legsötétebb bűnöket vállalták magukra?!

Ma tehát a bűnvádi perrend, ugy erre való tekintettel, mint pedig főképen azért, hogy a gyanusítottnak vallomástételre való hajszótartását kizárta tegye, a gyanusított bűnösségének bizonyítékait nem keresi többé beismerő vallomásaiban. Attól függetlenül más bizonyítékoknak kell igazolniuk a bűnös bűnösségét. *Tárgyi* bizonyítékoknak nevezük ezeket, érte azokat a bizonyítékokat, melyek az eset körülményeiben (hely, idő, bűnjel) és a tanuk vallomásaiban domborodnak ki.

A gyanusított helyzete így bizonyos tekintetben *védetté* vált. Ez azonban nem jelent egyuttal kiváltságosságot, azaz világosabban szólva, nem lehet egyértelmű azzal, hogy a gyanusított *urrá* is legyen felettünk, s ha nem méltóztatik neki szólni, mi nebántságirágnak tekintjük, megkímélve őt további kíváncsiszkodásainktól.

Koránt sem!

Szem előtt kell igenis tartanunk, hogy a beismerés nem ugyan döntő bizonyíték a bűnösség mellett, de ezért kétségtelenül olyan fordulat minden nyomozatban, melynek igen nagy értéke van: a kár részleges vagy teljes megtérülését jelentheti, büntársakat leleplezhet és a többi.

Sőt igen sok bűncelekmény homályban maradna, ettes vagy tettesek megmenekedhetnének, ha nem vetnénk kellő súlyt azokra az előnyökre, melyeket olykor a gyanusított beismerő vallomása szolgáltat.

Hiba volna tehát, ha figyelmünket s törekvéseinket nem irányítanók oda is, hogy a gyanusítottnak beismerő vallomására tegyük szert.

Ennek eszközeit azonban nagyon is meg kell változtatnunk.

Az alábbiakban körvonalozni fogjuk mindazt, a mit a gyanusítottal szemben való magatartásunknál jó szem előtt tartanunk, hogy egyrészt túl ne menjünk azokon a határokon, melyeket a bűnvádi perrendtartás ir elő, másrészt pedig mégis elérhetjük azokat az előnyöket, melyek minden nyomozásnál egy-egy gyanusított föreldemes beismerésével maguktól adódnak.

*

Az első elv legyen az, hogy *kényszereszközöktől* okvetlen tartózkodjunk. Mert bizony régi idők barbár, kegyetlen rendszerére emlékeztet mindaz, a mi a szelid pofogtatások, nyaklegyintések s puffólgatások gyűjtőfogalma alá tartozik. A mi azelőtt rendszer volt, azt ma már a büntetőtörvény paragrafusa hivatalos hatalommal való visszaéléseknek minősíti.

Hagyjuk meg mind azt a régi idők szolgabiráinak és pandurainak, a kirkól a krónikások néha igazán épületes vallatásokat jegyeztek fel.

Nagyon érdekesen festenek itt-ott ezek a régi periratok. A mai kor szelidültebb felfogása ugyancsak nem

lélne bennök kedvét, ámbár egyike-másika nincs jóízűség híján.

Teszem fel mikor az 1837. év decemberében a Mózsi zsidó a tárkányi földes ur aranyóráját ellopta. A szolgabíró, hatalmas nagy ur, a következő vallomási jegyzőkönyvet vette fel:

Vallomási Jegyzőkönyv

felvétetett Goldfaden Mózsival, 1837. december hó 12-én Tárkányban.

— Mózsi valld be, hogy te loptad el az órát!

— Nem én, tekintetes ur.

— Mózsi mégegyszer mondom valld be, hogy te loptad el az órát!

— Jaj, akármit csinálnak velem, még sem én loptam

— Hát nem loptad el az órát?

— Mindent bevallok, igen én loptam.

— No látod, miért nem mondtad mindjárt, *kellott az neked?*

A tulbuzgó írnok mindent hűségesen feljegyzett. Csak ép azokat a pofonokat felejtette ki, a melyek hivatra voltak arra, hogy a konokul tagadó Mózsit megpuhítsák. A pofonok hatottak is. Mózsi persze mindjárt vallhatott volna, s megkímélhette volna magát a pofonoktól. Mint a hogy a szolgabíró meg is jegyezte:

— No látod, miért nem mondtad mindjárt, hát kellett ez neked?

Régeint így ment. Ma a *faggatás* is tilos. Megfenyegetések, a gyanusítottnak faggatással való kifárasztása, a gyanusított elé hamis tények állítása, furfangos megtevesztése sem megengedett.

De azért számos eszköz marad még, melylyel a gyanusítotthoz közel férközhetünk, s azt őszinte vallomástételre bírhatjuk.

Ilyen első sorban a gyanusítottnak *értelmére való hatás*. A gyanusított elé tárjuk bűnösségének bizonyítékait, úgy csoportosítva, előadva, hogy belássa, hogy a tagadás hiabavaló.

Ez a módszer többnyire bevalik. A tagadás majd minden embernél csak addig tart, míg remél valamit a tagadástól, mihelyt meg tudjuk győződtetni a bűnöst, annak haszontalanságáról, igen sok önként feladja a harczt. Legfeljebb nőkkal szemben hiabavaló az értelemre hatás. Ha a nő egyszer nem akar valamit beismerni, makacsul megmarad legképtelenebb hazudozásai mellett, a végén pedig sirásba fog.

Az értelemre való hatás módját a következőben foglalhatjuk össze:

A gyanusított minden beszédjét hagyjuk először szó nélkül. A legkézzelfoghatóbb hazugságokat se bántuk. Azután pedig gyűjtjük a vallomását elerőtlenítő, meg-hazudtoló bizonyítékokat. Ha a bűnös észreveszi, hogy zsákutczába tévedt, feladja sokszor még nem teljes bizonyítékok mellett is tagadását abban a hiszemben, hogy bűnössége úgy is teljesen ki van derítve.

Másrészt utaljunk a gyanusítottnál a beismeréssel

járó enyhítő körülményekre, pendítsük meg mindazt, a mi az ő védekezését is előmozdithatja, mert talán eszük-ségből, ittasságában, hevültségében, önvédelemből cselekedett s talán nem főbűnös. Természetesen óvakodni kell a rábeszélésektől.

Ha több gyanúsított van, úgy legalább egyiknek beismerő vallomásra igyekezzünk szert tenni. Ezt előtarthatjuk a többinek, s igen sok esetben, ha a czinkosok látják, hogy titkuk fel van lebbentve, szintén megadják magukat. Különösen meglepő hatással van, ha a banda főemberét tudjuk beszédre vinni.

Nagyon sok esetben eredményre visz továbbá a *ledegyre való hatás*.

Különbséget kell azonban tenni ujonczok és megrogzított bűnösök között. A bűn ujonczának még megszólal valami parányi lelkiismeret, cselekményük még teher nekik, melytől megkönnyebbülnek a beismeréssel. Szüleiik említése, a szegény emlegetése néha ellágyítja őket s macakosságuk megtörik.

Tapasztalt bűnösökre ez már kevésbé hat. Ellenben sikerek érhetők el, ha bizonyos *emberszeretettel*, kerülve a zord fölénykedő s durva modort, bánunk velök. Igaz, hogy a kedélyeskedésnek is megvannak a maga sikerei, igaz, hogy néha egy alkalmas pillanatban felajánlott cigaretta, vagy pohár sör megoldja a bűnös nyelvét, de nem hozzánk méltó fufang.

Van benne valami a megvesztegetésből.

A higgadt, nyugodt itt-ott résztvevő modornak nem szabad a pajtkodásig mennie.

Megjegyzendő, hogy sok kriminalista előszeretettel dolgozott ezzel a módszerrel. *Gozon*, a híres párisi volt rendőrfőnök is a bűnösökkel való fraternizálás előnyeinek dicserését zengi emlékirataiban. Előszeretettel emlékszik meg a «rendőrség konyhájáról», a mint ő maga nevezi.

«A jól bevacsorált gonosztevő — mondja — pipaszó mellett diskurálgatva, sokkal közlékenyebb és könnyelműbb».

(Folyt. köv.)

Fiatal leányok, mint büntetettek.

A napokban a berlini törvényszék egy fiatal leány pórért tárgyalta, a ki nincs még tizenhat esztendő, de családért már el volt itelve és most is családért és váltóhamisításért bűnhődött. Ennek a leánynak az esete világosan mutatja, milyen nagy készség van az olykor még fejletlen leánygyermekben a szövevényesebb vétésig sőt büntett elkövetésére.

A fejlődés esztendeiben levő leánynál két jelenség öltik szemünkbe föltűnő módon: a legszövevényesebb cselekedetekre való hajlandóság és a beteges képzeldős, a mi különösen akkor lehet veszedelmes, ha a leány a bíróság előtt terhelő vallomást tesz. Hogy ezek a hajlamok a testben és a lélekben végbemenő átalakulás hatása alatt milyen tettekre bírhatják a fejlődő gyermeket, mutatják az alábbi esetek, a melyek egy francia büntetőjogász följegyzéseiből valók.

A párisi rendőrség elfogott tavaly júliusban egy tizenhárom esztendő leányt, zsarolás és szédélgés miatt. A leány tizenegy esztendő kora óta nem élt rendes életet és tizenkét esztendő korában már Grandville márkiné-nak hazudta magát, utóbb Beaugrand nevet vett föl és zsarolásból élt, még pedig nagyon jól.

Nothinghamban a nyáron sok betörés történt s bár a kereskedők nagyon vigyáztak és a rendőrség is talpon volt éjjel-nappal, nem tudták tetten érni a betörőket. Végre mégis megcsépték: egy tizenöt esztendő leány volt, a ki a legnehezebb betöréseket is egyedül követte el s az összeszedett holmit egy elhagyott házban lévő lakásán halmozta össze.

Berlinben egyszer egy tizenöt esztendő leány méregkeverési pórért tárgyalták. A leányt rokonai tartották, a mig szolgálatot nem kapott, mikor aztán szolgálatba lépett, valami miatt összeveszett a rokonaival. Boszúból meg akarta mérgezni a nagynénjét, a ki különben is beteg volt, a gonosz kísérlet azonban nem sikerült s a leány a vádlottak padjára került. A leány azt hazudta a bíróság előtt, hogy a nagybátyja merényletet akart ellene elkövetni.

— De hiszen örülség, mondta az elnök, hogy ezért a nagynénjét akarta elpusztítani!

— Azt hittem, mondta a leány, hogy a nagynémim is tudott róla.

Természetesen kiderült, hogy a leány szavaiból egy szó sem igaz.

Serdülő leányok nagyon szeretnek névtelen leveleket írni s ezekben olyan kifejezéseket használnak, a melyek ismerését föl nem tenné róluk az ember. Felsőgsértést, gyújtogatást és gyilkosságot is követnek el ilyen fiatal lányok, s a régebbi büntetőjogászoknak elméletté erősödött hitük volt, hogy serdülő korában minden leány gyújtogató mániában szenved.

Egy tizenhárom éves berlini leány úgy szerzett pénzt nyalánságra, hogy ívet készített a karácsonyi ajándék megváltásáról, az ivre ráhamisította a kerületi előjáró pecsétjét és aláírását, ráirt néhány ismert nevet, melleje nagyobb összeg adományt jegyzett s elindult házról-házra gyűjteni a szegény gyermekeknek. A gyűjtött pénzt természetesen megtartotta.

Egy tizenöt esztendő leány egy öreg úrnál szolgált a poroszországi Hirschbergben. Volt a városban egy csodásan szép úri leány, s a kis cseléd levelezni kezdett az ő nevében a gazdájával. Az öreg ember elhitte, hogy a leány írja neki a szenvedelemtől izzó leveleket, s valahányszor megjelent nála valaki a levéllel, s a level írója kisebb-nagyobb pénzösszeget kért tőle, boldogan küldte a pénzt. Egyszer aztán, mikor már azt hitte, hogy ideje lenne szóba állni a leánynyal, a cseléd elhibázott valamit a levelelben s az öreg sejtnei kezdte, hogy rászedték. A cselédleány ekkor még egy levelet írt neki s a bucsúlevelet azzal fejezte be: Maga vén szamar! De már ekkor kicsalt a gazdájától vagy háromszáz koronát.

A berlini rendőrségen jelentést tett egy tizenhatszentes-dős leány, hogy a város szélén megtámadta egy cigány-csapat, megkötözte és kirabolta, s ha egy csendőr arra nem jön, el is hurcolták volna. Megindult a vizsgálat, s a leány a törvényszéki kihallgatáson olyan élénken és izgatottan és olyan részletességgel mondta el, hogyan történt a támadás, hogy a bíróság nem is kételkedett a vallomás igaz voltában. Utóbb kitudódott, hogy egyetlen szó sem volt igaz belőle.

A bíróságok előtt igen sok olyan eset fordul meg, a melyben leánygyermek terhelő tanu, vagy éppen a vád oka. A bíróság a gyermek romtalanságában bízva, rendszerint föltétlenül hitelt ad a vallomásoknak, pedig igen sok olyan eset történik, a mely a bírakat óvatosságra inti, s általában több ok van arra, hogy a gyermekleány tanu-vallomását ne fogadják el a bíróság, mint arra, hogy számba vegye és felhasználja a vád megerősítésére.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az országgyűlés.

A főrendiház.

(Vége.)

Az ország magyirtokos mágnásaiból és főbb méltóságainak meg tisztjeinek viselőiből alakul meg, a kikhez a király kinevezettei és a horvát küldöttek járulnak némi csekély részben. Tagjainak száma 370 körül szokott lenni.

A főrendiház tagjai. Örökös jogon: 1. Az uralkodóház teljeskörű főhercegei. 2. A magyar főrendiházban tagságra jogosított, nemkülömben az erdélyi nagyfejedelemségben Magyarországgal történt egyesítése előtt a magyar királyok által grófi vagy bárói czimet nyert családoknak mindazok a huszonnegyedik életévüket betöltött tagjai, a kik egyedül vagy velük egy háztartásban élő feleségük és kiskoru gyermekeik vagyonát is oda-számítva a magyar állam területén oly földbirtoknak telekkönyvi tulajdonosai és haszonélvezői, vagy életfogytiglan haszonélvezői, avagy oly hitbizomány birtokosai, melynek a földadó-kataszter alapján megállapított egyenes állami földadója, a rajta felvő lakóházak és gazdasági épületek házostályával együtt, legalább hat ezer koronát tesz ki. 3. Azok a leszármazásuknál fogva magyar állampolgárok és utódaik, kiknek a megfelelő (hercegi, grófi, bárói) czimen kívül a király a minisztertanács előterjesztésére, az örökös főrendi tagság jogát is külön adományozta. A kik nem leszármazásuknál fogva magyar állampolgárok, a főrendi tagságot csak a törvényhozás útján kaphatják meg. Méltoság — vagy hivatal alapján a főrendiház tagjai: 1. Az ország zászlósi (Az ország nádorispánja, az országbíró, Horvát-Szlavon-Dalmátország bánja, a tárnokmester, főudvarmester, főasztalnokmester, főkamrármester, főajtónálló mester, a magyar testőrség kapitánya és a pozsonyi gróf.) 2. a két koronaőr, 3. a fiumei kormányzó, 4. a Kuria elnöke és másodelnöke, 6. a magyar szent korona latin és görög szertartású római katolikus egyházánakjai (a hercegprímás, a többi érsek, a megyés püspökök, a szintén királyi kinevezéstől függő nándor-fehérvári és tinnii főszentpüspökök és a pannonhalmi főpát, a

jaszói prépost és az aurániai perjel. 7. a görög-keleti egyház nagyjai közül a szerb patriárka, a román metropolitán és a megyés püspökök, 8. az evangélikus református és az ágostai hitvallás evangélikus egyháznak hivatalban legidősebb három-három püspöke, továbbá az evangélikus református egyháznak legidősebb három főgondnoka, az ágostai hitvallás evangélikus egyháznak egyetlen főfelügyelője és hivatalban legidősebb két kerületi felügyelője, 9. végre az unitárius egyháznak hivatalban idősök egyik elnöke (püspöke, vagy főgondnoka) Kinevezésnél fogva életfogytiglan a főrendiház tagjai, a kiket erre a király a minisztertanács előterjesztésére kinevez. Évenként öt-nél többet nem lehet kinevezni és számuk az ötvenet nem haladhatja meg. Melléjük sorozhatók a főrendiházban azok a tagjai, a kik a főrendiház újraalakulásakor elvesztették volna tagságukat, de ötvenet közülök főrendiháztagul megválasztottak. A horvát küldöttek hármán vannak s a horvát-szlavon-dalmát tartománygyűlés választja őket.

A főrendi családok névsora. Az 1885. évi hetedik törvény értelmében a törvény kibírdeése után a főrendiház egy huszonnegytagu bizottságot küldött ki, hogy állítsa össze azoknak a családoknak jegyzékét, a melyeknek tagjai örökös jogon tagjai a főrendiházban. A névsort a főrendiház jóváhagyása után törvényre foglalták. Ezekről a főrendekről két családkönyvet készítettek, a melyeket a főrendiház elnökeinek és egyik jegyzőjének, a belügyminiszternek és az országos levéltárosnak aláírásával és hivatalos pecsétyével láttak el. Egyiket a főrendiház levéltárában, a másikat az országos levéltárban őrzik. A törvényhatóságok a főrendiházban területükön lakó tagjait nyilvántartják, minden halálesetet, különösen magvaszakadás esetét a belügyminiszternek (a Horvát-Szlavon országok területén állandó lakással bíró családok magvaszakadását a bannak rögtön hivatalból megjelenteni tartoznak. Fiu-utódok magvaszakadásának eseteiben a főrendiház elnöke és a belügyminiszter (a horvát-szlavon területen bejelentendőknel a miniszterelnök) a hivatalos lapban együttesen hirdményt hozsátanak ki azzal a fölhívással, hogy azok, a kik a magvaszakadást tagadásba veszik, azt hat hónap alatt igazolják. Ha a család fiu-utódaiban kihál, nevét törlik e családkönyvből.

A főrendiház tagság jogáról. Nem lehet a főrendiház tagja az állami számszék elnöke, sem más tisztviselője, a Magyar Számszék elnöke és kereskedelmi bizottság igazgató-tanácsának tagja, valamint a ki honosítási okirattal kap honosságot, az állampolgári eskütől számított tíz éven belül (mert egyáltalán az országgyűlés tagjai nem lehetnek). A főrendiház tagságát a következő esetekben vesztik el: ha az, a ki méltósága vagy kiválta alapján tagja a főrendiházban, méltóságát vagy hivatalát elveszti; ha az életfogytiglan kinevezett tag lemondását a király elfogadja; ha a horvát küldöttek megbízatása lejár; végül ha a főrendiház tagját a rendes bíróság fegyházra ítélte vagy nyereségvágyból eredő büntött vagy vétség miatt elítélte, vagy állampolgárságát elvesztette. Képviselői állás elfogadása esetén a főrendi tagság megszűnik, s képviselői megbízatás lejártával csak a katolikus és görög-keleti egyház főpapjai, valamint az élethossziglan megválasztott tagok számára újul meg természetüzerüeg.

A főrendiház alakulása. A megalakulás. Az országgyűlés megnyitása előtt való nap a főrende összehgyűlés. Elnökük a legidősebb, jegyzőik a négy legfiatalabb. A korelnök értesíti az egybevülötteket az országgyűlés megnyitása után következő legközelebbi ülés idejéről és helyéről. Ezen az ülésen kibírdeetik a főrendiház elnökeinek

kinevezését tartalmazó királyi leiratot. A kinevezett elnök elfoglalja székét és a főrendiház az országgyűlés idejére megalkítja a tizenöttagú igazoló bizottságot, a mely mindenekelőtt összeállítja a főrendi tagságra az időszertint jogosultak névsorát, s erről javaslatot terjeszt a Ház elé, a mely a javaslatról határoz. Ezután általános többséggel egy ülészakra megválasztják a háznagyot, viszonylagos többséggel a nyolcz jegyzőt oly módon, hogy az elnök első járulván, szavazó jegyüket beadják. Ezzel a főrendiház megalkult.

Az igazolós. Mihelyt a főrendiház az igazoltak névsorát az említett módon meghatározta az igazoló bizottság tagok névsorát összeállítja és kinyomajta. Intézkedik arról is, hogy az országgyűlés ideje alatt jogosultságot nyert új tagok nevei is a névsóra felvételnek, a kik pedig jogukat elvesztették, törültsenek. A főrendiház tagja tagsági jogain esett minden változást maga is köteles bejelenteni, de más tag bejelentésére is megindíthatja az igazoló bizottság az eljárást. Kétes esetek elintézésére a főrendiház az országgyűlés idejére igazoló bíróságot választ. A főrendiház tagjait, midőn az újonnan szervezett főrendiházban első ízben meghívták, királyi meghívó levél által hívták meg. (A horvát küldöttek igazolványa a választási okmány). A ki egyszer megkapta a királyi meghívó levelet, azontul újabb meghívó nélkül jelenik meg. A kinek megszűnt a főrendiházi tagság jogosultsága, kéévényvel szorgalmazza a királyi meghívó levél kieszikölését, a mely kérényt az igazoló bizottság javaslata alapján intéz el a Ház.

A főrendiház tisztviselői. Az elnököt és a két alelnököt a Ház tagjai közül minden országgyűlés idejére, a miniszterelnök fölterjesztése alapján, a király nevezi ki. Hasonló módon töltik be az egyes helyeket, ha időközben megüresednek. Háznagyot és nyolcz jegyzőt maga a Ház választ saját kebeléből. Az elnök és a háznagy tiszteletdíját a Ház állítja meg. A tisztviselők hatásköre nagyjában ugyanaz, mint a képviselőház megfelelő tisztviselőinek hatásköre.

A főrendiház bizottságai. Az igazolóbizottságon kívül a Ház a gazdasági és a menetelmi bizottságot választja az országgyűlés egész idejére, a naplőhitelesítő, a közjogi és törvénykezési, a pénzügyi, a közigazgatási és közlekedési bizottságot egy-egy ülészakra. A függő államadóságok ellenőrzésére kiküldött bizottságba két rendes és egy póttagot választanak. A legfőbb királyi és országos fegyelmi bíróság tizennyolcz rendes és hat póttagját szintén az országgyűlés egész idejére választják. A főrendiház landcsőzárának rendje. A határozathozatalához ötven tag jelenléte szükséges. Tíz tag kivánságára névszerinti szavazást kell elrendelni. Egyebekben a főrendiház házszabályai megegyeznek a képviselőházáival.

★

A két Ház érintkezése. A két Ház határozatait egymással akként közli, hogy az egyik Ház elnöke átirat kíséretében küldi meg határozatát a másik Ház elnökéhez. Az átvett üzenetet az illető elnök a Háznak bejelenti. Az egyik Ház által egy ülészakban hozott és a másik házzal közölt határozatok és megállapodások — akár törvényjavaslatra vonatkoznak, akár más tárgyra — a másik Ház által ugyanazon országgyűlés következő ülészakában is tárgyalhatók, minden újabb üzenetváltás nélkül. A törvény által előírt bizonyos esetekben az országgyűlés mindkét Háza együttes ülésre gyűl össze. Az együttes ülések helyét a két Ház elnöke egyetértőleg állítja meg. Ily ülésekben mind a két Ház elnöke (esetleg

akadályoztatása esetén alelnöke) együttesen elnököl akként, hogy az egyik elnök nyitja meg és a másik rekeszti be az ülést. Hasonlóan együttesen működik mindkét házból egy-egy jegyző. Érvényes határozat hozatalára legalább összesen annyi tag jelenléte szükséges, a mennyit a főrendiház és a képviselőház házszabályai mindkét Hátra nézve külön-külön meghatároznak. Névszerinti szavazás esetén sorshuzás dönti el, hogy melyik Ház szavazon először. A választáshoz általános többség szükséges. A szavazás titkosan, szavazó jegyek beadásával történik.

A két Ház együttes üléseket tart a következő esetekben: a nádor (az állás betöltése fel van függesztve), a koronaőrök választása és eskütétele alkalmával. Az eskütétel jelen van a király is. Rendszeren a királyi palotában meggyébe.

Együtt van a két Ház az országgyűlés megnyitásán, a koronázási hitvél átnyújtásánál és a koronázáson, a mely az országgyűlésen történik. Országos bizottságok tagjainak kétharmada képviselő, egyharmada főrend.

Képeinkhez.

A budai királyi palota.

Az újraépített budai királyi palotánál alig van hatalmasabb, szebb királyi palota a földön. Páratlan a fekvése, páratlan a nagysága, káprázatos a berendezése. Sok, sok ékességét alig lehetne leírni.

A csodaszép belső helyiségeket kizárólag magyar iparosok rendezték be, s a diszítések is mind magyar jellegű hordanak magukon.

Mai és a következő számunkban bemutatjuk egy-néhány belső teremnek a fotográfiáját és egyen azt is, milyen a király terített asztala.

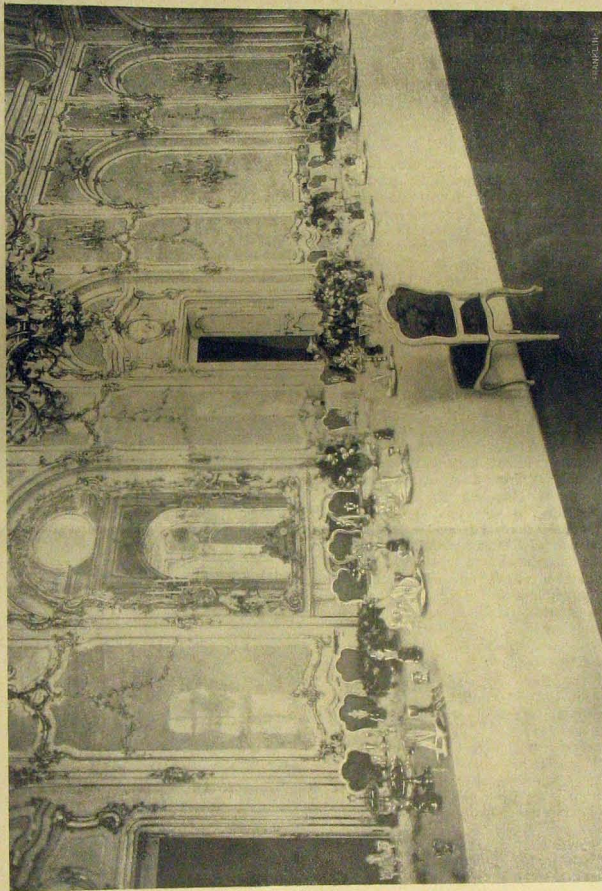
A palota legszebb helyisége a szemképrázató fényességű Habsburg-terem, melyet Lotz Károly, nemrég elhunyt nagy festőművésznünk freskói díszítenek. Ebben a tereben fogadja a király az országgyűlést.

HIREK.

A csendőrfőrmesterek új szolgálati jelvénye.

A chromban eszerzett barna bőrből készült új mintájú csendőr (gyalog) legénységi felszerelési czikkkekkel kapcsolatosan a csendőr főrmesterek számára is új szolgálati jelvény rendszeresített. Az új szolgálati jelvény a m. kir. honvédelmi miniszter 1907. évi január 9-én kelt 19/eln. számú rendelete szerint, a m. kir. csendőrhadapród-tiszthelyettesek számára rendszeresített szolgálati jelvényekkel azonos, s beszerzéséről, minthogy a járásőrmesterek egyszersmindkorra járó ruházati átalányban már részesültek s az utánszerzési átalányt is élvezik, maguk tartoznak gondoskodni.

Egy őrsvezető megebesítés. Nyerges Juon aranygyéresi lakos jan. 7-én Hosszu Sándor csendőr cz. őrsvezető szolgálateljesítése közben fejfezával fejbévéta és rajta súlyos testi sértést okozott. Nyerges a csendőrség által elfogatott, a sérült őrsvezető pedig ápolás alá vétettet.

Udvari ebédre fertett asztal.

Bányászok strájkja. A pécsvidéki bányák igazgatósága izgatásért hat bányásznak a szolgálatot felmondta, mire mintegy 1000 bányász, a felmondás visszavonását követelve, a munkát beszüntette. Az igazgatóság, miután a felmondást visszavonni hajlandó nem volt, s a sztrájkolók hangulata nem csillapodott, nagyobb számú csendőrségi erő összpontosítását kérte, a

minek megtörténével aztán a sztrájkolók valamennyien ismét munkába léptek. Az összpontosítva volt csendőrség, ily módon felszabadulva, bevonatott, csupán 11 csendőr hagyatott a helyszínén, kik az elbocsátott hat igaztóval e hó 16 ikán történő végleszárolásig a bányatelepen maradnak.

A leánykereskedő. Sok Amerikába törekvő magyar

leány is került már a leánykereskedők hálójába, a kik különböző csillogó ígéretekkel a bukás örvényébe csalják őket. Ilyen leánykereskedőt tartóztatott le a berlini rendőrség, a mint a pályaudvornon két leánynyal jártekelt, hogy azokat Lübeckbe s onnan Délamerikába szállítsa. A leánykereskedőt, a kit Benickének hívnak, a törvényszék elé állították, a mely három és fél hónapi börtönrre ítélte.

A hernyók irtása. Nagy veszedelem fenyegeti a gyümölcsfákat; a gyümölcsösökben, de az erdőkben is oly sok hernyófészék van mindenfelé, hogy ha márcziusig nem pusztulnak el, aligha várhatunk valami gyümölcstermést. A földművelésügyi miniszter látva a veszedelmet, az eljáráságok és a csendőrsök útján a legszigorúbban ellenőrizteti, hogy a fészeket még a télen mindenütt irtsák, mert tudvalevő, hogy a fehér galanya, pille és a sárga farku pillangó hernyója márczali végén már elszéled és akkor a fészkek irtása már céltalan. A miniszter szakközgeit is utasította a hernyóirtás szorgalmazására. Megjegyzendő, hogy sokkal czélszerűbb a hernyót kézzel vagy hernyózóollóval irtani, mint égető lámpával.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tengeri fű. Tudvalevő, hogy ágymatracok, butorpárnák tömésére újabban lőszőr helyett ugynevezett tengeri füvet használnak. E téren azonban sok visszaélés van, a melynek most alighanem utját szegi az a növény, a mely Algir partjain tenyészik és melyet e célokra kiválóan alkalmasnak és olcsónak találnak. Ez az ugynevezett törpe palma (Chamerops humilis), ropant nagy tömegekben borítja el a partoldalakat. Levelei hosszúak, igen keskenyek és finomak, kiszárvitva kötelekbe fonják és ugy küldik szét a világra. Használatkor szétbontják és tartós voltánál fogva kiállja a lőszőrrel a versenyt. Főleg Németországba és Ausztriába importálják. A hadvezetőség egy idő óta ezt használja a katonai kórházak felszerelésénél.

A nők szagló érzéke. Egy kiváló angol orvos-tanár érdekes czikket közöl egy angol szaklapban. Kimutatja ugyanis, hogy a nők szagló érzéke jóval fejlettebb, mint a férfiaké és ezt az állítást az azokkal a tapasztalatokkal igazolja, a melyeket évek hosszú során át folytatott kísérletezései közben szerzett. Ha például különböző gyümölcskivonatokat vízben feloldanak a nők csakis akkor érzik az ilyen oldatok szagát, ha vagy a kivonatokból adnak nagyobb mennyiséget a vízhez, vagy pedig kevesebb a víz. A férfi szaglási érzéke ebben a tekintetben jóval érzékenyebb és előfordult, hogy egy férfi még olyan oldatból is kiérezte a citromkivonat szagát, a melyben a víz kétszázszerezteszt tette a beléje öntött citromkivonatnak. A tudós tanár ezzel indokolja azt is, hogy a nők olyan erősen parfümírozzák magukat.

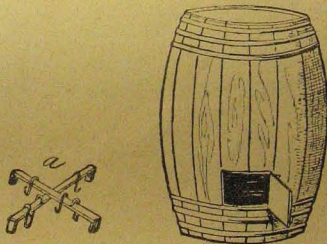
Drága tehén. Olaszország táviróforgalmának negyedrészé állami távirat, melyért nem fizet senki. A miniszterelnök e visszalés megszüntetésére rendeletet adott ki, de azt a minap a corleonei (Szicília) alprefektus anyyira nem vette tekintetbe, hogy egy elkallódott tehén tárgyában, mely az istállóból elkészült valamerre, háromszáz ingyen állami táviratot küldözött szét az ország minden részébe. A háromszáz távirat elment anélkül, hogy csak valakinek is eszébe jutott volna elgondol-

kozni azon, hogy a tehén mint mehetett át a messinai tengerszoroson a félszigetre. Ez az ügy is feledésbe merült volna, ha egy szocialista lap lármát nem csap. Az alprefektus ugyan azzal mentegetőzött, hogy körtávirata csak Szicziálára szolt s csak elnézésből ment át a félszigetre is, mindazonáltal Giolitti elrendelte, hogy az alprefektus az 507 lira távirati költséget a sajátjából fizesse meg.

Különös tolvajok. Londonban mostanában olyan tolvajok üzik család mesterségüket, a kik ellen még a legóvatosabb rendőri vizgázt sem tehet semmit. A legelőkelőbb szalonokban megjelenik egy férfi vagy nő, esetleg férfi és nő és megrendelik egy nagyvilági hölgy részére a legválogatottabb rubákat. Mialatt az értékes mintadarabokat mutatják, az idegen ügyes és szakavatott pillantással megjegyzi a legujabb és legszebb dolgokat és a maga műhelyében értékesíti a szerzett tapasztalatokat. Természetes, hogy az előkelő rendelőt sohasem sikerül megtalálni, a czim hamis, de a látogatónak sikerül egy pillanat alatt tisztába jönnie azzal, miféle szín, szabás lesz a legdívatosabb és ezzel elrontják a nagy czégek üzletét. Ebben a tolvajlásban résztvesznek a hölgyek is, főleg azok, a kiknek jó izlésük nem áll mindig egyenes arányban a jövedelmükkel.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

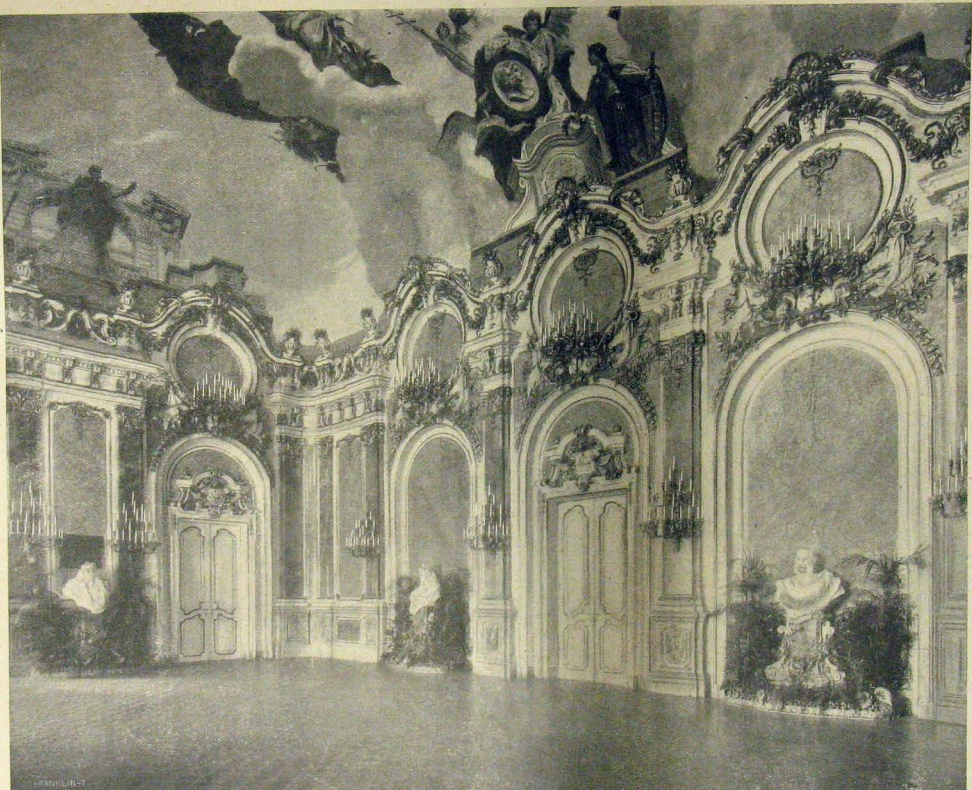
Hordó mint hűsfüstölőkamra. Sok németországi kisküzdeságban sikeresen alkalmazták a hordót a hus füstölésére. E czélra egy jókora nagyságu ócska, vagy értéktelen hordót vesznek, melynek felső részébe a rajzunk alsó részén látható s horgokkal felszerelt kereszt-

Hűsfüstölésre berendezett hordó.

fát a) erősítenek, alól pedig a hordó oldalán kis ajtót vágnak. A tüzet valami ócska vasedényben gyújtják, aztán a hordót ponyvával befödik, hogy a füst el ne illanjon. Ezen egyszerű készség segítségével állítólág könnyen meg lehet a húst füstölni.

A hus főzéséről. Nagyon tévesen járnak el gazdaszonyaink, midőn a húst a vér kiszívatas: végett vízben áztatják; mert azzal egyidejűleg a hus tápláló részeit is kivonatják. Tökéletesen elég a husnak egyszerű megmosása is. De sokkal fontosabb, hogy falun igen gyakran állott, s már megszagsodott húst hoznak haza a mézszérszékéből. Ezen ugy lehet segíteni, ha azon

A Habsburg-terem.

vizbe, melyet a főzésre feltettünk, a hussal egyidejűleg néhány darab izzó faszenet teszünk s a húst azzal együtt főzzük. A szén a szaganyagot magába veszi, s mind a hus, mind a leves visszanyeri jó szagát és ízét. A balak főzésénél, ha így használjuk a szenet, a rossz ízt szintén el lehet venni. A nagyon vén marhahúst puhára lehet hirtelen főzni a következőképen: Midőn a hus lehaboztatik s legnagyobb forrásban van, mint egy 3 font husra két kanál erős rozspálka töltetik. A hus, ha a legvénebb marhából volna is, ily esetben hirtelen megpuhul, attól pedig nem lehet félni, hogy a pálinka megérik rajta. Pálinka hiányában erős bor-ecet is jó.

A zsir kifőzése. Beállott a disznóölések ideje s az egész évre szükséges zsirt is kiolvasztja a gondos gazdasszony. Ámde olvasztás és olvasztás közt nagy különbség van, s hogy a zsir jó, tiszta ízű legyen, nagyon sok függ annak a kifőzésétől, illetőleg kiolvasztásától. Hogy tehát a legjobb ízű zsirra tegyünk szert, így bányunk az olvasztással: az olvasztás előtt mintegy negyed kilónyi darabokra vagdalva a szalonnát vagy hájat, forró vízbe hányjuk körülbelül csak annyi időre, a mennyi idő alatt a big tojás meg szokott főni. Ekkor kiszedjük és ki engedjük hűlni s aztán kiolvasztjuk. A ki még finomabb zsirra akar szert tenni, a mely akár vaj gyanánt is használható, — az így tegyen: öntse a mondott módon kiolvasztott zsirt azon forrón egy hideg vizet telt tágas, tiszta faedénybe, — miközben azonban felette óvatosan járjon el, mert a zsir erősen serczeni szokott, miért is szemére, kezére vigyázzon az ember. A víz az edényben a szélétől legalább jó arasznyira legyen. A vízbe öntött zsir előbb leül, miközben átmósódik s úgy jön fel megint a felszínre, a hol megalszik. Nagyon jó még a zsir izére nézve, ha olvasztáskor minden öt kiló zsirra körülbelül fél liter jó, tiszta tejet öntünk s aztán ezzel együtt olvasztjuk ki. Hogy a bélsziradékot a finom zsirnak nem szabad közé olvasztani, azt mondani sem kell.

A szappanfőzés két jó módja. Az egyik ez: Vegyünk 7 liter hamulughoz, melyet előtte való nap leforráztunk $\frac{3}{4}$ klg. szódát, $\frac{1}{2}$ klg. oltatlan meszet, forraljuk fel és főzzük $\frac{1}{4}$ óráig; ha a tollat belemártva leeszi, akkor jó ez a lug; ha leüledett tegyünk fel minden $\frac{1}{2}$ literre egy $\frac{1}{2}$ klg. zsiradékot, melyet azonban csak akkor tegyünk bele, ha a lug felforrt. Főzzük $2\frac{1}{2}$ óráig folytonos keverés mellett, tegyünk rá sót, míg el nem válik az aljától. A főzés kezdetétől fogva minden $\frac{1}{2}$ klg.-ra $\frac{1}{2}$ liter hideg szódás lugot öntögesünk alá, a sóval forraljuk egy óráig. Ha egészen elhagyta a forrást, szedjük le a szappant, az alját öntsük külön. A fehér szappant ismét tegyük fel, minden $\frac{1}{2}$ klg.-hoz $\frac{1}{2}$ liter szódás lugot vegyünk s forraljuk, $\frac{3}{4}$ óráig. Ha egészen elhagyta a forrást, szedjük le a fehér szappant vizes ruhás formába, az alját öntsük a másik aljához, és ha azt akarjuk, hogy az sűrűbb legyen, főzzük még egy óráig. A második mód ez:

3 liter folyóvízhez vegyünk $\frac{1}{2}$ klg. szódát és $\frac{1}{2}$ liter oltott meszet s forraljuk fel, hogy a szóda elolvadjon; másnap a lugjára tegyünk 1 klg. zsiradékot, főzzük 3 óráig sóval, válaszzuk el és merjük vizes ruhás formába. Az alját öntsük más edénybe, durva ruhához ez s jó lesz.

Szerkesztői üzenetek.

A szolgálati kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

B. csendőr. A kérdéses és márczius vagy április havában megnyíló fűrdőt, ha az orvosilag javálna van, orvosi bizonyítvánnyal támogatott és az őrsparancsnokságnál kihallgatáson előadandó kérelme alapján, igénybe veheti. A szabadságon felül, melyet az orvosi bizonyítvány alapján a kerületi parancsnokság engedélyez, szükséges, hogy elegendő pénzzel rendelkezék. Az ellátás, nevezetesen: lakás, étkezés, világítás, mosás és kiszállítás díja havonként 75 korona, a fűrdő kedvezményes használata, valamint az orvosi díjak 30–40 koronájába kerülhetnek, minél fogva 110–120 koronával kell rendelkeznie. 2. Ezen kérdés tisztán szolgálati természetű lévén, azzal forduljon előjáró szakasparancsnoksághoz.

Gluga János. 1. A kérdéses hirdetést valamelyik olvasottal napilapba adják fel. Egyszeri közlése 60–75 fillérbe kerül. 2. Igen. Az időpontot annak idejű közhírre tessük. 3. Az iskola három osztálya magasban toku. 4. Le kell tennie a két osztályról a vizsgát. 5. A fogyasztási adót meg kell fizetni. Hogy mennyit, azt ott helyben jobban megtudhatja. 6. A polgári ruhát nem szabad viselnie.

Rímamenti őrsvezető. 1. Kérdése szolgálati ügyet érint emélfogva nem válaszolhatunk. 2. Dsidás a helyes.

A. járásőrmeister. A kérdéses tervekről biztosat még most senki sem mondhat.

SZÁMREJTVÉNY.

3	3	3
3	3	3
4	3	3

Ezen számok úgy helyezendők el a fenti kockákban, hogy bármely irányban olvasva egy és ugyanazon összeget adják.

Megfejtési határidő: 1907 január 26.

A megfejtők között egy értékes könyv lesz kisorsolva.

*

Lapunk I. számában közölt képtalány helyes megfejtése:

«A sző szerelme oly csapongó, utját soha sem tudja más.»

Helyesen megfejtették: Anik János járásőrmeister és neje, Debreczen; zalatnai őrs; Oeskö Mihály csendőr, Dorog; móri őrs; Gerzsa Gy. csendőr, ez. őrsvezető, Lexmann M. pr. csendőr, Herencsvölgy; Szabó István IV. csendőr, Győr; Groesli Gyula pr. csendőr, ez. őrsvezető, Gödöllő; Tóth őrsvezetőné. Hajdu-szovát; jarkováci őrs; Vértési István őrsvezető, Siklós; örkenyi őrs; najdasi őrs; Zólmái Márton csendőr, Algyő, belényesi csendőrőr.

*

A kisorsolt jutalmat Szabó István IV. csendőrnek Győrbe elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Curiai döntvények.

A községi bíró és községi jegyző ellen hivatali kötelességükre vonatkozólag állított ténynyel elkövetett rágalmazás a Btk. 270. §-ának 2. pontja szerint hivatalból üldözendő s a Btk. 260. §-ában meghatározott bűncselekmény elbírálása ilyen esetben az 1897: XXXIV. t.-cz. 17. §-ának 3. pontja és a kir. Curianak 85. sz. döntvénye értelmében elsőfokban a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

(Curia, 1906. szeptember 26. 8668/906. sz. a. IV. Bt.)

Vádolt sértettek kocsját megállította, «hop, állj» szavakkal, az megállott, a kocsiiban ülők a vádlottakat megismerték s rövid szóvalítás után tovább hajtottak; a kocsimegállítással a sértettek elfogatása vagy letartóztatása, vagy személyes szabadságuktól bármí módon való megfosztása nem eszközöltetett.

(Curia, 1906. november 20. 10,243/906. sz. a. II. Bt.)

A községi képviselő-testület gyűlésén annak valamelyik tagja által tett rágalmozó állítás nem részesül a Btk. 266. §-ában biztosított büntetlenség kedvezményében.

(Curia, 1906. december 5. 10,755/906. sz. a. I. Bt.)

Feltérés fogalma. A Btk. 336. §-ának 3. pontja alá esik az a tényállás, mely szerint a vádlottak a sértett részére szállított bor- és sörküldeményből a hordók kifurása, továbbá egy söröshordó dugójának erőszakos beverése mellett 40 K értékű italt, a nyílásba dugott szalmaszál segítségével megittak.

(Curia, 1906. december 5. 10,711/906. sz. a. II. Bt.)

A Btk. 113. §-ának olyan kiterjesztő értelmet nem lehet tulajdonítani, hogy az indítványozási jog a nagyanyát a törvényesen kinevezett gyám ellenkező akarata esetében is megilletné.

(Curia, 1906. decz. 11. 10,931/906. sz. a. I. Bt.)

A Btk. 165. §-a alá esik vádlottnak az a tette, hogy a marhák felügyeletével megbízott községi rendőrt, a ki a marhák önhatalmu elhajtását a kapu bezárásával meg akarta hiúsítani, veszélyes fenyegetéssel hivatalos kötelességének teljesítésében megakadályozta.

(Curia, 1906. decz. 6. 10,759/906. sz. a. II. Bt.)

A Btk. 165. §-ában meghatározott hatóság elleni erőszak esetében a bűncselekmény be van fejezve, a hatósági meghagyás végrehajtásának megakadályozásával.

(Curia, 1906. április 10. 3832/906. sz. a. II. Bt.)

Nem zárja ki a vádlottnak súlyos testi sértés vétségéért való megbüntetését az a körülmény, hogy ugyan-

ezen tetteért a főszolgabíró a Btk. 75. §-ába ütköző közrend elleni kihágás miatt jogérvényesen elítélte, mert ez csupán a közrendet sértő verkedés, tehát a főszolgabíró hatáskörébe tartozó kihágás miatt, de nem a sértett személyét érintő testi sértés miatt történt.

(Curia, 1906. nov. 21. 10,294/906. sz. a. IV. Bt.)

Új őrsök felállítás.

A III. sz. csendőrküretlénél:

A Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye monori járásában Gombán, biai járásában Tinnyén 5—5 fővel felállított gyalogőrsök szolgálati működésüket 1906. december 8-án, a kalocsi járásban Bogyszlón működött különítmény őrsse alakulván, öt fővel, a Szabolcs megye tiszai járásában Eszenyén, négy fővel, a bogdányi járásban Kötágon, öt fővel felállított gyalogőrsök szolgálati működésüket folyó hó 1-én megkezdték.

Az V. sz. csendőrküretlénél:

A Nógrád megye gácsi járásában, Alsószteregován felállított gyalogőrs 1906. december hó 7-én, a Bars megye aranyosmaróti járásában, Garamszentbenedeken és Zólyom megye besztercebányai járásában, Erdőbadonyon felállított gyalogőrsök 1906. december 1-vel 5—5 fővel szolgálati működésüket megkezdték.

Különítmény felállítás.

A Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye gödöllői járásában Zsámbokon öt fővel felállított állandó különítmény szolgálati működését 1906. december 28-án megkezdte.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezettek:

Az 1906. évi november 24-én kelt 9258 Abt. 1. sz. hadügyminiszteri rendelettel a II. sz. csendőrküret állományában próbaszolgálatot teljesítő *Lenhartovits Károly, Jelinek Sándor és Fallenbüchl Vilmos* hadapród próbacsendőr czimzetes őrsvezetők, tartalékos hadapród-tiszthelyettesekké.

Megbízottok.

werfesti *Armandola Vladimir*, I. sz. csendőrküretbeli hadapród-tiszthelyettes, a III. sz. csendőrküretbe való egyidejűleges áthelyezés mellett, a *székelyhídi szakaszparancsnokság ideiglenes vezetésével.*

Áthelyeztettek:

Szerdahelyi László, a kassai III. honvédküretleti parancsnokság törzséhez tartozó, a IV. sz. csendőrküretleti parancsnoksághoz beosztott és

Kalcher Árpád, a szegedi II. honvédküretleti parancsnokság törzséhez tartozó, a II. sz. csendőrküretleti parancsnoksághoz beosztott I. osztályu százados-hadbírók *kölesönösen.*

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter részéről:

Scalai Imre V. sz. csendőrkerületbeli csendőr, egy gyermeknek, saját élete kockázatásával, a tűzbáláltól való megmentéséért.

Az V. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Majczik József ez. őrmester, Huszágh Dénes és Czigan János csendőrök, az 1906. évi szeptember 2. és 8-án a pozsony megyei Cseszte községben kiűtött tűzvész alkalmával az élet- és vagyonmentés körül kifejtett buzgalmukért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működésükért;

Varga Dániel járásőrmester, 20 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért;

Vankó Lajos járásőrmester, 18 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt tanúsított eredményes tevékenységéért és szorgalmáért, nemkülönben kifogástalan magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

Bodnár András, Oláh János III. és Táborosky István V. sz. csendőrkerületbeli járásőrmesterek, a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak a magyar hazára földjébe Kassán, illetve Késmárkon történt eltemetése alkalmával lefolyt országos ünnepélyen a rend fenntartása körül kifejtett odaadó tevékenységükért, a honvédelmi miniszter által.

Előléptettek:

1907. január hó 1-vel:

Jurin István, Iványos István, Magyar Ferenc, Oláh Péter és Szócs József, II. sz. csendőrkerületbeli ez. őrsvezetők, Moosmann Béla III. sz. csendőrkerületbeli csendőr ez. őrmester és Hermann Pál szintén III. sz. csendőrkerületbeli ez. őrsvezető, őrsvezetőkké;

Az öt évi tényleg szolgálat betöltése után: Bende Gábor, Béndek András, Kakula András, Tamás József, Müller Károly, D. Varga János III., Kató Balint, Both Márton, Papp György, Inze Dénes, Kucsá Gábor, Nagy Mihály, Lázár László, Ilyés Sándor, Vidályos György, Gecsei József, Szakács Lajos, Mike Gáspár, Butt Mihály, Daróczi Mihály, Nagy Gergely, Simon Gyula, Szócs Elek, Albert Dániel, Erős Albert, Szabó István, Lénárd József, László Antal, Sárközi József, Molnár János, Rotár Sándor, Molnár András, Péterfi Mihály, Bogáti Péter, Kovács Sándor, Kispál Gergely, Miklós Bódog, Vitos Ádám és Kimpán Simon, VII. sz. csendőrkerületbeli csendőrök, csendőr ez. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

12 évi szolgálat után:

Táborosi Sándor járásőrmester, Temérek András ny.

ez. őrmester és Balla Zsigmond csendőr ez. őrsvezető, a II. Legeza Dániel csendőr és Márton István őrsvezető, a III. sz. csendőrkerület állományában.

Járőrvezetői jelvényekkel elláttattak:

Györökös Sándor, Kiss Pál, Bazsika Ferenc, Kádi József, Knorr Sándor, Selmezi Pál, IV. Onyika Gábor, Toók Mózes, Venczel János, Sorbán József, Ádám János, Egyed Ignác, Ballásch Mihály, Buci Ferenc, Bartók Miklós, Izsák János, Rakolca György, Gerendi Sándor, Bálint Márton, Szabó Károly, Pakacs Dénes, Ribarik József, Magyar Ferenc, Bartos Gyula, Fülöp János, Benze József, Szócs Dénes, Veres József és Szócs Dénes VII. sz. csendőrkerületbeli csendőrök.

Életmentési jutalomdíjban részesültek:

Az 1906. december 3-án kelt 110,936 III. e) számú belügyminiszteri rendelet alapján, két egyénnek a tűzbáláltól történt megmentéséért, Szócs József és II. Horváth István csendőr ez. őrsvezetők, a III. sz. csendőrkerület állományában egyenként 50—50 koronával.

Névváltoztatás.

Az 1906. december 6-án kelt 110,479 III. számú belügyminiszteri rendelet alapján Leichtmann Lajos III. sz. csendőrkerületbeli próbacsendőr vezetőknévét «Lukács»-ra változtatta.

Házasságra lépett:

Az I. sz. csendőrkerületnél:

Csiki Sándor őrsvezető, 1906. december 26-án Oláh-péterlakon, Csiki Bertával.

PÁLYÁZATOK.

Egy fogházőrmesteri állás a pestvidéki kir. ügyészségnél. Fizetés pótlékkal 900 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a pestvidéki kir. ügyészséghez Budapest IV., Semmelweis-utca 6. sz.

Három hivataloszolgalai állás a m. kir. államvasutak igazgatósága nál Budapestben. Fizetés 700 korona. Lakpénz 300 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. A katonaságtól közvetlenül, a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül a vasúti szolgálatba át lépő katonai altiszteknél véglegesítésük alkalmával, a katonai szolgálatban töltött idő az alapszabályszerű utánfizetés havi részletekben leendő befizetése mellett, nyugdíjigajósító idejükbe beszámíttatik. Kérvények a m. kir. államvasutak igazgatóságához 1907. évi január hó 31-ig.

Egy hivataloszolgalai állás a nagyvárad-vidéki járásbírósnál. Fizetés 500 korona. Törvényszerű lakpénz. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagyvárad-i kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi január hó 28-ig.